

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

Nasilje u sportu i predškolska djeca

Joško Sindik

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Ljudska prava (opreka nasilju)

Karakteristike ljudskih prava:

- **urođena** (čovjek ima pravo na njih samo na osnovu svog “bivstva kao čovjek”)
- **jednaka** su za sve ljude na svijetu (neovisno o njegovoj pojedinačnoj pripadnosti nekom narodu, o vjerovanju te spolu)
- **neotuđiva** (ona uvijek važe i ne mogu nikome biti oduzeta)
- **štite** građanina od države

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na sportskim natjecanjima

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Koja ljudska prava postoje?

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

Podjela ljudskih prava:

- **Grupa 1: Osobna prava**
- **Grupa 2: Politička i civilna prava**
- **Grupa 3: Socijalna i ekonomska prava**
- **Grupa 4: Prava treće generacije**

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

Razlika između ljudskih i osnovnih prava

- nije sadržajna, nego formalna

Osnovna prava: koja svaka država garantira svojim građanima (u Ustavima) - obraćanje sudu.

Ljudska prava: prava koja pripadaju svakome na temelju njegova postojanja kao čovjeka.

Ona su osnovna ideja iza osnovnih prava - moralni zahtjev na prava definirana Ustavom;

ljudska prava = prirodna prava.

„Opća povelja o ljudskim pravima“ UN

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

“Prava djeteta”

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

- Godinu dana nakon osnivanja Svjetske organizacije UN (1945), Generalna skupština UN je 11. prosinca 1946. godine stvorila organizaciju za pomoć djeci - UNICEF
- “Povelja o pravima djeteta” 20. Studenog 1959. (Dan prava djeteta)
- 1979. godine - u “godini djeteta”- prijedlog, da ova Povelja, postane međunarodno-pravno obvezujuća.
- 1989. Konvencija o pravima djeteta s 54 članka (Generalna skupština UN). Konvenciju do sada potpisalo preko 180 zemalja.

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Nenasilno rješenje sukoba

Osnovni element obrazovanja za ljudska prava i demokraciju = **nenasilno rješenje sukoba**

- **Kod djece: razviti sposobnosti nenasilnog rješavanja problema**
- **Poticati ih da razmišljaju kako drugačije riješiti sukobe osim nasiljem, koji su dio njihovog svakodnevnog života.**

Što djeci treba ponuditi?

- **praktične načine reakcije na nasilje**
- **poticati osjećaj samopouzdanja u reakcijama na nasilje**
- **spremnost na mirno rješenje sukoba pojačava djeci osjećaj odgovornosti**

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Kako sport promovira ljudska prava (nenasilje)

Sudjelovanje u sportu i kod djece dovodi do:

- **dijeljenja zajedničkih interesa i vrijednosti**
- **učenja socijalnih vještina** (“sport povezuje ljude”)
- **pomaže prevladavanje razlika** (multinacionalni i multi-religijske momčadi i natjecatelji iz različitih sredina)
- **potiče dijalog i pridonosi nestanku predrasuda, stereotipa, neznanja, netolerancije i diskriminacije**

Sudjelovanje djevojčica u tzv. muškim sportovima = **nestanak stereotipa o muškim i ženskim razlikama i ulogama.**

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Paradigma: humanizam i sport

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

- **Humanizam:** suosjećanje, pomoć, ljubav prema sebi i drugima
- **Sport:** težnja maksimalnim motoričkim dostignućima (samo po sebi je nasilje)
- **Rekreacija i edukacija:** rezultat nije primaran ali je bitan (opasnost od nasilja postoji)
- **Nasilje:** u nekim sportovima je bit nadmetanja, negdje je pomicanje granica “pravila”, odnosno pokušaj da se ostvari prednost nad protivnikom

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Sport: humanizam ili nasilje

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

- **Humanost:** vrhunski sport je nehuman (često nasilan), a rekreacija kao i edukacija humana (nenasilna)
- **Nasilje** – najčešće u vrhunskom sportu, ali i u sportskoj rekreaciji (povremeno ili češće; u edukaciji ga ne bi smjelo biti, npr. u nastavi)

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

Aspekt sportskih navijača i publike

- **Navijačke subkulture** u nogometu, koje njeguju vrijednosti: maskulinitet, teritorijalnost, grupnu solidarnost, te raznovrsne elemente navijačkog rituala, među kojima je i nasilje
- **Nasilje** -vjerojatno prva asocijacija koja pada na pamet “neutralnom promatraču” na spomen navijačke subkulture i ekstremnih navijača
- **Nasilje kod navijača** ima više simboličko i “neutralno” značenje, iako nerijetko prerasta u teške izgrede
- **Osnovna funkcija nasilja:** “biti viđen”, istaknut, prepoznat - u javnosti i u vlastitoj navijačkoj skupini

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

Izvori nasilja u sportu

- **sportaši (djeca)**
- **gledatelji, navijači (roditelji, odgajatelji, druga djeca)**
- **okolina sportaša (trener, odgajatelji, roditelji, prijatelji)**
- **društvo (želja za uspjehom, poticanje nezdrave ambicije)**

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

O čemu ovisi **nasilje u sportu** kod samih sportaša (djece)?

- **vrsta sporta** (borilački, momčadski, individualni, kontakt, bez kontakta)
- **pridržavanje pravila** igre, pristup igri
- **grana kineziologije** (vrhunski sport, rekreacija, edukacija)
- **edukacija “izvorišta” nasilja, savjetovanje**

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

1. Vrsta sporta

- **Direktno** (bit nadmetanja): borilački sportovi (judo, boks, karate, rvanje, ultimate fight...); spriječiti nepravilne udarce i ostala nepridržavanja pravila, sankcije
- **Indirektno**: kontakt-sportovi s interakcijom sa sportskim protivnicima (pomicanje granica “pravila” – kontakt tijelom je pravilima teorijski nedozvoljen ali se donekle tolerira); spriječiti nepridržavanja pravila, sankcije
- **Individualni i momčadski sportovi**: manja vjerojatnost nasilja u individualnim, i u momčadskim sportovima bez kontakta

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

2. Pridržavanje pravila igre

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

- **Razina poštivanja pravila: spriječiti nepravilne udarce i ostala nepridržavanja pravila, sankcije**
- **Mijenjanje ili prilagođavanje pravila: sama pravila igre prilagoditi u smislu dodatnih sankcija za narušavanje pravila, ili dodati nova pravila npr. za djecu u dječjem vrtiću ili u klubu**

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

3. Grana kineziologije Sportska rekreacija/edukacija

Karakteristike: provode se u slobodno vrijeme i nisu profesionalni rad ili obveza

- provode se po vlastitom izboru i bez prinuda
- pozitivno utječu na zdravstveni, psihički, socijalni i ekonomski status djeteta

Ali: rekreacija nije suprotni pol od vrhunskog sporta, nego kontinuum (a o tome ovisi i mogućnost “kontaminacije” nasiljem)

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Vrhunski sport

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

- **Cilj:** vrhunski sportski rezultat, maksimalna dostignuća – nije poželjno kod predškolske djece

Obilježja:

- **to je profesionalni rad, obveza “diktirana” ugovorom**
- **nije bitno kako utječe na zdravstveni, psihički, socijalni i ekonomski status čovjeka**

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Neki principi koje vrijedi sugerirati za odgoj za nenasilje Vrhunski sport

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

- **Poštivati sebe i protivnika**, poštivati pravila igre, zadržati pozitivnu energiju i usmjerenost, neovisno o problemima
- **Truditi se neovisno o okolnostima** ("zdravi" motiv za postignućem, intrinzična motiviranost)
- **Nemati izlike za neuspjeh** (uvijek zadržati mentalitet pobjednika); "odraditi" svoj posao
- **Zadržati prisebnost** u "spornim" ili "stresnim" situacijama natjecanja (pogrešna odluka suca, prekršaj, i sl.)

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Neki principi koje vrijedi sugerirati za odgoj za nenasilje Rekreacija (edukacija)

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na sportskim natjecanjima

- **Unaprijed dogovoriti pravila igre, ponašanje u “spornim” situacijama, tražiti mišljenje većine odnosno najkompetentnijih**
- **Ne očekivati od svakog podjednako (pogotovo u momčadskim sportovima, ali i tijekom edukacije)**
- **Uspoređivati se sa sobom (važno je napredovati), ne s drugima u odnosu na rezultat**

Ostali principi slični onima u vrhunskom sportu...

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

4. Edukacija “izvornika” nasilja

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

- **utjecaji na dijete-sportaša** (situacijska metoda treninga, edukacija, savjetovanje, discipliniranje)
- **utjecaj na navijače** (roditelje, djecu, odgajatelje): poticanje pozitivnih primjera, a oprezno kažnjavanje nasilnih ispada (bez javnog isticanja pojedinaca)
- **utjecaji na okolinu djeteta-sportaša** (roditelje, djecu, odgajatelje, organizatore dječjih natjecanja): tumačenje kontraproduktivnosti pojedinih metoda poticanja, edukacija roditelja i trenera, odgajate

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Sport i natjecanje

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na sportskim natjecanjima

Ključno razviti kod djece **pravilan odnos prema natjecanju koje:**

- **ne podrazumijeva** uspjeh po svaku cijenu nego ulaganje napora
- **ne podrazumijeva** usporedbu s drugima zbog pukog prestiža ili omalovažavanja/izdizanja nego zbog provjere vlastitog napredovanja
- **ne podrazumijeva** nasilje nego pozitivnu borbenost (kao opreku ravnodušnosti)

Cilj ne opravdava sredstva- to vrijedi za djecu i odrasle

AKCIJSKI PLAN

ZA PROVEDBU PROGRAMA MJERA EDUKACIJE
U BORBI PROTIV NASILJA U ŠPORTU, NA ŠPORTSKIM
NATJECANJIMA I IZVAN NJIH

Zaključak

Praktična rješenja **kako reducirati nasilje** u dječjem vrtiću

Ministarstvo znanosti, obrazovanja
i športa

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

HRVATSKI ŠKOLSKI
ŠPORTSKI SAVEZ

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RH
Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima

Mjere grupirati u:

- **prevenciju** (djelovanje prije no što je nasilje nastalo: pozitivni modeli ponašanja, organizacija rada)
- **kratkoročnu intervenciju** (“gašenje vatre” kad je do nasilja ipak došlo – kako zaustaviti nasilje)
- **dugoročnu intervenciju** (kako dugoročno stvoriti “kulturu nenasilja”)